

Vetenskap

Göteborgs hamn kompenserar ekologiskt med nya plantor

PUBLICERAD 2018-07-29

Petter Lundberg har plockat en planta ålgräs som ska planteras ut och skapa ny ålgräsäng i en annan vik i Göteborgs skärgård. Foto: Tomas Ohlsson

Ålgräs är i fokus när en domstol för första gången beslutat om ekologisk kompensation i marin miljö. Göteborgs hamn måste återplantera lika stora - områden med ålgräs som de som går förlorade när hamnen byggs ut.

En och en plockar dykarna plantor från en ålgräsäng i Göteborgs södra skärgård. Det är som en försiktig gallring. De upptagna plantorna ska sedan sättas ut, en och en, för att slå rot och bli starten på en ny ålgräsäng en bit bort.

I alla fall om det går som det är tänkt.

– Vi försöker hjälpa naturen på traven. Vi har siktat in oss på vikar där det tidigare har funnits ålgräs och försöker kicka i gång

dem igen, säger Erika Norlinder, projektledare på Marine Monitoring AB.

Tillsammans med dykare från Göteborgs universitet, Maria Asplund och Petter Lundberg, testar de att återplantera ålgräs på uppdrag av Göteborgs hamn.

Petter Lundberg, Maria Asplund och Erika Norlinder gör sig redo för att dyka ner och leta efter ålgräs. Foto: Tomas Ohlsson

Hamnen ska byggas ut, den största utbyggnaden sedan 1970-talet. En vik ska läggas igen och då kommer 1,7 hektar ålgräsängar att förstöras.

För att ge tillstånd till utbyggnaden har Mark- och miljödomstolen beslutat att Göteborgs hamn måste göra en ekologisk kompensation genom att återplantera en lika stor yta ålgräs på annan plats.

[Läs mer: Klimat och miljö oroar mest](#)

Det är första gången som ekologisk kompensation utdöms när det gäller marin miljö i Sverige, men liknande kompensationer har tidigare skett i andra länder.

Och planteringen blir ett test på flera sätt.

– När domen kom var tekniken och metoden för plantering av ålgräs här i Sverige under utveckling. Och den har aldrig provats i den här skalan, så vi måste prova oss fram, säger Edvard Molitor, Göteborgs hamns miljöchef.

– Vi har valt att göra en provplantering i liten skala först för att testa om metoden fungerar i större skala. Det är inte självklart att vi kommer att lyckas, det är en utmaning.

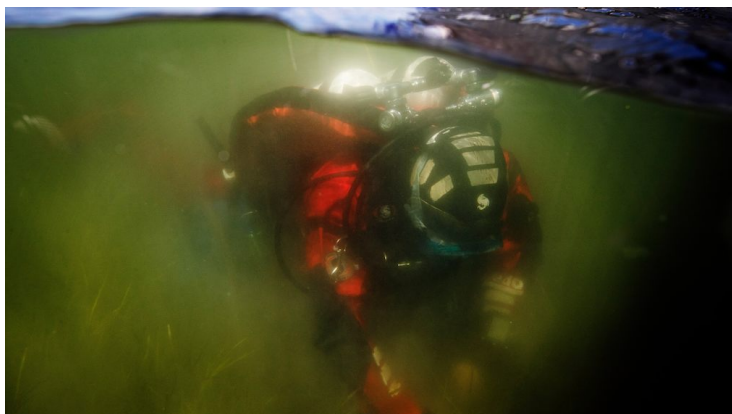
Domen kom för drygt två år sedan. I fjol utgavs en handbok om återplantering av ålgräs.

– Återplantering har gjorts i USA i 50 år, där finns det väldigt mycket erfarenheter framför allt när det gäller ålgräs, säger Per Moksnes, forskare på Göteborgs universitet. Han har författat

handboken och testat provplanteringar av ålgräs på andra ställen i Bohuslän.

– Om vattenkvaliteten är bra så är det ganska enkelt, man sätter sticklingar och om vattnet är klart växer de väldigt fort.

Att hitta rätt platser är avgörande. Projektledare Sandra Andersson på Marine Monitoring AB har förberett den plantering som nu görs i över ett år.

Erika Norlinder dyker efter ålgräs. Foto: Tomas Ohlsson

Ett antal lämpliga områden har undersökts och fyra platser har valts ut som lämpliga för en första testplantering i mindre skala. Flera faktorer måste uppfyllas för att en återplantering ska lyckas. Ljuset har mätts och prover på sediment har tagits för att ålgräset ska hamna på så gynnsamma ställen som möjligt.

– Ålgräs fungerar som växter på land. Om du ska sätta potatis eller rosor måste du ha koll på vad är det för typ av jord och rätt ljus för att växten ska trivas. Detsamma gäller för ålgräs som växer i havet, säger Erika Norlinder.

Erika Norlinder kommer upp i båten efter att ha plockat ålgräs. Foto: Tomas Ohlsson

– Och det får inte vara för mycket strandkrabbor. De gillar att nypa av de här skotten och äta dem, det är som rötter på andra växter, de innehåller mycket socker och näringsämnen, så de är väl smaskiga.

Egentligen skulle planteringen ha skett en vecka tidigare men då var vädret för dåligt. Jobbet kräver lugnt väder, blåser det för mycket blir det grumligt och plantorna riskerar att ryckas upp av vågorna.

Dykarna måste också röra sig väldigt försiktigt så att de inte rör upp partiklar från botten som grumlar vatten. De använder en planteringsram på 1 kvadrat meter för att plantorna ska hamna på rätt plats, ungefär som en odlingslåda. Små pvc-rör markerar som körs ner i botten markerar var plantorna är.

Erika Norlinder använder en ram för att fördela plantorna med rätt avstånd för att maximera tillväxten när ålgräset planteras på den nya platsen. Foto: Tomas Ohlsson

Efter ett par dagars intensivt arbete, båda ovan och under vattenytan, är planteringen klar. Nu kommer den att övervakas, längder mätas och plantor räknas, varje månad fram till i höst.

– Sedan håller man tummarna hela vintern till i maj nästa år. Det är egentligen då vi vet om vi har lyckats och om de har överlevt en vinter med eventuell isläggning och stormar. Det är ingen snabbmat, det är växter och tar tid på sig att växa. Tänk på hur lång tid det tar det att plantera upp en granskog eller annan biotop, säger Erika Norlinder.

[Läs mer: Flera arter hotas](#)

Om testplaneringen går bra ligger beslutet hos Göteborgs hamn om hur man ska gå vidare.

– Vi får utvärdera om det fungerar i större skala. Om det verkar fungera kommer den stora utplanteringen att ske sommaren 2019 eller 2020, säger Edvard Molitor.

När väl den planteringen har gjorts är planerna att den ska utvärderas under några år, slutrapportering till Mark- och miljödomstolen ska ske i december 2023.

Vad händer om återplanteringen inte lyckas?

– Då får vi ta en diskussion med domstolen som får avgöra om vi har gjort tillräckligt goda försök, säger Edvard Molitor.

– Vi kan bara hoppas att det ska fungera. Det är otroligt spännande att få vara med om ett försök i den här skalan.

Erika Norlinder använder en ram för att fördela plantorna med rätt avstånd för att maximera tillväxten när ålgräset planteras på den nya platsen.

Erika Norlinder hoppar i havet i Göteborgs södra skärgård i jakt på ålgräs. Foto: Tomas Ohlsson

Jannike Kihlberg >